ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ՊԱՏՄԱՆՔ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ
Տարեկան Վեցամսեայ
Կ. Պոլսոյ համար 6 մէճիտ 3 մէճ.
Գաւառաց » 7 » 3½ »

Direction du journal arménien
HAIRÉNIK. CONSTANTINOPLE
Mérdjan Ruchdi éfféndi Han No-19

10 ՓԱՐԱՅ **ՕՐԱԳԻՐ** 10 ՓԱՐԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԱՆՔ
ՀԱՅՐԵՆԻՔի վերաբերեալ որ եւ է նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէն-Խմբագիր Կ. Պոլիս Մէրճան չարշը Ռիւշտի էֆ. խան երկրորդ յարկ թիւ 19.

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

ԱԶԳ. — Երեք օր ետքը փնտռուած «Հայրենիք»ի իւրաքանչիւր թերթը յետ այսորիկ 20 փարայի պիտի վաճառուի.

ՏԱՍՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 2218 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՓԵՏՐՎԱՐ 1887 (Ն.Տ.) 22 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հետեւեալ կարեւոր թղթակցութիւնն որ Տփղիսէ ղրկուած է «Մասիս» շաբաթաթերթին, Ռուսահայոց նկատմամբ յոյժ ցաւալի տեղեկութիւններ պարունակելով, մեր ընթերցողաց հաղորդելու համար արժան կը համարինք արտատպել.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տփղիս 15 յունվ.

Այս օրերս թէ Տփղիսի և թէ ուրիշ քաղաքներու հայերը մի սարսափելի լուրի ազդեցութեան ներքոյ են. Հարուածները մէկը միւսի յետեւից են թափվում. Պետերբուրգից, Ռուսաց հանրային կրթութեան նախարարութիւնից հրահանգ է եկել, որը պատուիրում է կառավարչական դպրոցներում (Հայոց կրօնն հայերին ռուս լեզուով դաս տալ. Մի քանի խօսքով յիշենք իրողութիւնը. Կովկասեան այժմեան կառավարչապետի գալուց սկսած Կովկասեան ուսումնարանական շրջանի հոգաբարձու Եանովսկին անդադար զանազան նախագծեր է կազմում, ինչպէս իրանք ասում են, Անդրկովկասը ռուսացընելու համար. Ռուս կառավարութեան Կովկասեան այժմեան «չինովնիկութեան» նպատակն այժմ այդ է. Այնպիսի մարդիկ են կանգնած այժմ բոլոր գործերի դլուխն, որոնք ամէն միջոց դեղեցիկ են համարում այդ նպատակին հասնելու համար. Այդ խաւարամիտ և բռնաւոր քաղաքականութիւնն է, որ ճընշել է այժմ Ռուսաստանն և խեղդում է բոլոր փոքրիկ ազգութիւնները. Վրացիների վերաբերութեամբ այդ քաղաքականութիւնը բաւականին յաջողութիւն է դտել. Վրացիք խաբուեցան, եւ այսօր Վրացոց եկեղեցիներից հալածուած է Վրաց լեզուն. ողբալի է տեսնել, թէ ինչպէս վրացի քահանան անդիր արած ռուսերէն բառերով աղօթում է այն ժողովրդի առաջ, որը մի խօսք էլ չդիտէ այդ հիւսիսային լեզուից. Վրաց ուսումնարան այժմ դոյութիւն էլ չունի. Թուրք ազգաբնակութեան վերաբերութեամբ կառավարութեան յայտնի տեսակի գործակալները միամիտ են. Բոլոր ոյժերն և ջանքն հայերի վերայ են դարձրած.

Հայոց դպրոցների փակուելու և նորից «բացվելու» պատմութիւնը բաւականին բան սովորեցրեց Եանովսկուն և ընկերութեանը. Գիտէք թէ ինչ եղրակացութեան եկած կը լինին. Այդ օրից սկսած կարծէք Տօլստոյի քաղաքականութիւնը մեր վերաբերմամբ աւելի յանդուգն է դարձել. Մի քանի ամիս առաջ, այդ Եանովսկին հարց բարձրացրեց որ կառավարութեան դպրոցներում կրօնը հայերին ռուս լեզուով դաս տրվի. Իրան դէմ թէ կրօնուսոյց քահանայներն և թէ մի քանի Առաջնորդներ բողոքեցին. «Էջմիածինը մի խորհրդաւոր լռութիւն պահեց.» Այն ժամանակ մեծ յուզմունք ընկաւ Տփղիսում. Եանովսկին յայտնեց, որ ինքը դրել է այդ բոլորի մասին Պետերբուրգի նախարարութեան և սպասում է հրահանգի. Հրահանգիցն է կախուած այդ մտադրութեան իրադործիլը կամ չիրագործիլը. Այժմ հրահանգն ստացուել է. Ուրիշ բան սպասելն յիմարութիւն կը լինէր և նախարարութեան հրամանը պարզ կերպով կարդադրում է կառավարութեան դպրոցներում հայերին կրօնը ռուս լեզուով դաս տրվի. Դա մի ծանրակշիռ իրողութիւն է. Կառավարութիւնը դրանով մի խիստ քայլ է անում, և կարծէք համոզուած է որ կը յաջողի. Բայց որպէս զի հարուածը շատ դրդռիչ չլինի, հրահանգի մէջ ասած է, որ ռուսերէն դաս պէտք է տալ այն աշակերտներին, որոնք հայերէն չդիտեն. Անդրկովկասեան կառավարչական դպրոցների աշակերտների մեծ մասն հայեր են. Հայ ընտանիքների շնորհիւ, մի մասն այդ աշակերտների հայերէն չդիտեն. Եւ այդ է ահա թշուառութեան հիմքը. Այժմ ի՞նչ պէտք է մտածեն և անեն անպարտաճանաչ ծնողքը. «Խայտառակութեան պատճառն էլի մասամբ մեղանից է» ասումեն շատերն. Ինչ և իցէ, իրողութիւնն այդ է. և այդ իրողութիւնն է որ այսօր բոլոր շրջաններում մեծ աղմուկ է հանել. Խօսումեն. խօսումեն. զարմանումեն. ափշումեն. «Այս ի՞նչ բռնութիւն է» ասումեն շատերը. «Ի՞նչ է անում Կաթողիկոսը» ասումեն միւսները. «Ի՞նչ անել» ասումեն շատ շատերը. «Մի բան պէտք է անել» ասումեն շատերը....

Լրագրութիւնն, ինչպէս երեւումէ, խօսել չի կարող, որովհետեւ մինչեւ այժմ լռել է. Ամբոխին վրայ այդ բանը շատ ծանր տպաւորութիւն է թողել. Անկասկած մեծ աղմուկներ կը լինին, երբ հրահանգը դործադրութեան մէջ մտնի. Ո՞վ է պատասխանատուն. Ի՞նչ պէտք է ասեն Եանովսկին և ընկերութիւնը. Ամենքն էլ այդ մասին են խօսում. Կառավարութեան այդ ընթացքը լաւ ապագայ չէ խոստանում. Տեսնենք. Մանրամասնութիւններն յետոյ. Սակայն այդ ճնշումներն անկասկած աւելի բաց կ'անեն մեր հայերից շատերի աչքերն, որոնց թմրութեան շնորհիւ մայրենի լեզուն և ազգութեան զգացմունքը թուլացած էր....

Բռնութիւնն և ճնշումը միշտ ծնեցնում են ամենագեղեցիկ ըզգացմունքներ համբերութիւնն հատած ժողովրդոց մէջ. այդ պէտք է հասկանային ռուս կառավարութեան միակողմանի և ֆնասակար գործակալ չինովնիկները, իրաց ատելի ուղղութեան, լրտեսութեան և մատնութիւնների ժամանակ, որոնք առաւոտից մինչեւ երեկոյ կրկնում են. «Չկայ հայ, չկայ վրացի, չը կայ թուրք, ամենքն էլ ռուս պէտք է լինին». Տեսնենք....

Այդ տխուր տողերին աւելի տխրութեամբ պէտք է աւելցնեմ մի խայտառակ «նորութիւն». Տփղիսում ոստիկանութիւնը դրտաւ կեղծ թղթադրամ շինողներ. գտնուած են կեղծ դրամներ, մեքենաներ. Շատերն են կասկածվում. արդէն մի քանի հոգի ձերբակալուած են, և ոմանք էլ հսկողութեան ներքոյ են. Բայց ո՛րպիսի խայտառակութիւն. այդ բանի մէջ մեղադրվում է մի հայ քահանայ.... Գիտէք, որ հայ մի քանի ներկայացուցիչները դեռ մի քանի տարի առաջ մի այդպիսի բանի սէջ բռնուեցան, Էջմիածնի մօտ գտնուող Հռիփսիմէի վանքում. Անկասկած այն խայտառակ գործի մանրամասնութիւնները ձեզ յայտնի կը լինին, որ իր ժամանակին այնքան աղմուկ հանեց եւ մեծ ամօթ բերեց հայ ժողովրդին. Այսօր ինչպէս երեւում է, նոյնը կրկնվում է. Գործի քննութիւնը դուցէ մեծ խայտառակութիւն դուրս կը բերի. Ի՞նչ ասել. Ի՞նչ անուն տալ. Հայ քահանան՝ հայ սարկաւագների հետ միասին կեղծ փողեր են կորում ի՞նչ ասենք. Դատեցէք. Զեռքս չի կարողանում գրել. այդ գործի մէջ կասկածվում են այնպիսի անձինք և այնպիսի շրջանի պատկանողներ որ յիշելը դրիչը դրելու անզօր է. Կաշխատիմ ստիպելու ինձ՝ որպէս զի հաղորդեմ ձեզ հարկաւոր մանրամասնութիւնները. դուք անկախ կերպով կարող էք դատողութեան ենթարկել այս խնդիրը.

Ռ. Հ.

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՃԱՄԲՈՎ

Զանզիպար 14 փետր.

Փորթուկալ վերջնագիր մը ներկայեց, Թունկինի իրեն յանձնուիլը պահանջելով որպ Անկլո-Գերմանական համաձայնութեամբ Սուլթանին պատկանիլը ճանչցուած է.

Փորթուկալի հետ յարաբերութիւնք խզուած են որ կ'ըսպառնայ Թունկին ռմբակոծել.

Լոնտրա 15 փետր.

Սըր Ֆէրկիւզոն հարցման մը պատասխանելով հաւաստեց թէ անցեալ զինուորական ծախուց Անգլիոյ և Եգիպտոսի միջև բաշխման խնդիրը վիճաբանութեան տակ է. Առ այժմ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն չունի Եգիպտոսի քաղաքային ծախուց մէկ մասը իւր վրայ առնելու.

Ելմոական յառաջիկայ տարւոյն մէջ Եգիպտոսի զինուորական ծախքերը որ Անգլիոյ պիտի վերադրուին, շատ փոքր են, դրեթէ ոչինչ.

Լոնտրա 14 փետր.

Կարծիք կայ թէ Սըր Տ. Ուօլֆ դաշնադրութեանց ջնջումը

չէ առաջարկած Բ. Դրան այլ միայն եղեռնական խնդիրներու մէջ Եգիպտոսի խառն դատարաններու իրաւասութեան ընդլայնումը։

—

(Աթէնքի ճամբով)

Վիէննա 15 փետր.

Այսօր 12 միլիոն ֆլորինի վարկ մը խնդրուեցաւ խորհրդարանէն Լանովէրի և Լէնտոդումի բանակները զինելու համար։

Լոնտրա 16 փետր.

Կըսուի թէ Պ. Քաթքով ամեն ջանք ի գործ կը դնէ Պ. ալ Կիրսի յաջորդ կարգելու համար Իմնաթիէֆ զօրավարը։

Փարիզ 16 փետր.

Պէրլինէն կը ծանուցանեն թէ երկու հազարի չափ Գերման ըսպայք որք հանգստեան վիճակ խնդրած էին, իրենց խնդրագիրը ետ առնելով, իրենց զինուորական պաշտօնին մէջ վերահաստատուիլ ուզեր են։

Պէրլին հրատարակեալ Բէտէմթ լրագրին մէջ Ֆրանսայի և մանաւանդ Պուլանժէ զօրավարին դէմ Փարիզէն գրուած կծու նամակ մը ևս հրատարակուած է, յորում ըսուած է թէ Ֆրանսա մեծ փութաջանութեամբ կը շարունակէ իւր պատերազմական պատրաստութիւնները։

Այզաս-Լօրէնի կառավարիչ Հօէնլոհէ իշխանն առ Ժողովուրդն ուղղեալ յայտարարութիւն մը հրատարակելով, յանձնարարեր է կառավարութեան կուսակիցներն երեսփոխան ընտրել։

Լոնտրա 17 փետր.

Քօլպարս զօրավարը Դէհրանի ռուսական դեսպանատան զինուորական կցորդ անուաներ է։

Լոնտրա 18 փետր.

Պտրատ զրոյցի մը նայելով, Պիզմարք իշխանն, Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջև պատերազմի մը առաջքն առնու համար պիտի առաջարկէ եղեր որ միայն վեց շաբթուան համար Ռուսական զօրքերը դրաւեն զՊուլկարիա։

Փարիզ 18 փետր.

Մոսկուայէն զբնուած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Ռուսիա կը կասկածի Գերմանիոյ վրայ թէ Ֆրանսայի դէմ յարձակելու կը պատրաստուի և միանգամայն տէրութեանց հաւաքական միութիւն մը կը կազմէ ընդդէմ Ռուսիոյ։ Նոյնպէս Պաթէնպէրկի իշխանը կըսուիլէ որ պարտաւորէ զՌուսիա զինու զօրութեամբ դրաւելու Պուլկարիան։ Սոյն հեռագիրք կը յարեն թէ Ռուսիա ուշադրութեամբ կը հսկէ Պիզմարք իշխանին մեքենայութեանց, Ռուսիոյ կառավարութեան դէմ լարած որոգայթներէն խուսափելու համար։

Պուքրէշ 18 փետր.

Խորհրդարանը 30 միլիոն ֆրանքի վարկ մը քուէարկեց զինուորական պատրաստութեանց համար, որպէս զի Ռումանիա կարող լինի չէզոքութիւնը պահել։

Վիէննա 18 փետր.

Քօրէսքօնտանս Բոլիթիք Բեդրըսպուրկէն տեղեկութիւն ընդունած է թէ Ռուսիա զզուշաւոր ընթացք մը պարտի գործածել յԱրեւելս. կը կարծէ թէ իւր բաղձանքները աւելի դիւրաւ կրնայ գործադրել Ֆրանսայի և Գերմանիոյ մէջ հաւասարակշռութիւնը պահելով, քան թէ Արեւելից առկախ խնդիրներու կարգադրութիւնը դահավիժելով։

Լոնտրա 18 փետր.

Անգլիական լրագիրք արեւելից կացութիւնը յոյժ քննադատական երեւոյթներու ներքեւ կը ներկայացնեն։

—

Պուտա-Բէշթ 19 փետր.

Հունգարական խորհրդարանը միաձայնութեամբ քուէարկեց կառավարութեան խնդրած վարկն։ Այս առթիւ, նախարարապետ Պ. Թիսա յայտնեց խաղաղասէր զգացումներ. կառավարութիւնն, ըսաւ, երբէք չպատրաստեր պատերազմը, սակայն հարկ եղած զգուշութիւնները ձեռք կ'առնու։

Բեդերսպուրկ 19 փետր.

Ռուս լրագիրք կը յայտարարեն թէ Պուլկարական խնդրոյն կարգադրութիւնն եւքի թողուած է, որովհետեւ եթէ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ պատերազմ ծագի, Ռուսիա պարտի ազատ լինել՝ արդիւնքը հետեւելու համար Ֆրանսայի ջախջախումը։

Նիւ-Եօրք 20 փետր.

Նիւ-Եօրքէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը մտադիր է եղեր տիրել Դանատայի, եթէ Անգլիա պատերազմի բռնուի։

Հռոմ 19 փետր.

Հաւանական է որ նախարարութիւնը կազմուի մանակցութեամբ Պ. Պ. Տէրբէդիսի, Մալիանիի, Ռոսպիլանդի, եւ Պ. Սառնազօ ներքին գործոց եւ Զօր. Վիալէ պատերազմական գործոց նախարար լինին. սակայն վերջնական բան մը չկայ։

Հռոմ 20 փետր.

Նոր նախարարութեան կազմութիւնը դժուարութեանց կը հանդիպի տակաւին։ Կը հաւատան թէ նոր նախարարութիւնը պիտի վերանորոգէ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ հետ դաշնակցութիւնը, սակայն հանրային կարծիքն երբէք համամիտ չէ առ այդ։

Բարիզ 20 փետր.

Հռոմէ կը գրեն առ Տէպա թէ հանրային կարծիքը պիտի ըրնդունուի զկառավարութիւնն չեղոք մնալ եթէ եւրոպական պատերազմ ծագի։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թարիզ կը հերքէ լրագրաց ոմանց տուած այն լուրը, թէ Ֆերիզ Տօգթօր Արիֆ փաշա, որ վերջին օրերս հիւանդացած էր, վախճաներ է։

—Ադրիանուպօլսոյ կուսակալութիւնը Բ. Դրան ծանուցած լինելով թէ տեղւոյն օտարազգի հիւպատոսք աղքատ օտարականաց համար ձրի անցագիր կը պահանջեն, արտաքին գործոց նախարարութիւնն սոյն խնդիրը իրաւագէտ խորհրդականաց քննութեան յանձնած էր։ Սոքա իրենց տեղեկագրին մէջ յայտնած լինելով թէ այսպիսի աղատութիւն մը ամեն երկրի մէջ ընկիկ ժողովրդեան յատուկ առանձնաշնորհութիւն մ'է յորմէ օտարականք չեն կրնար օգտիլ, ներքին գործոց նախարարութիւնն սոյն որոշումն Ադրիանուպօլսոյ կուսակալութեան հաղորդեց և միանգամայն այս մտօք շրջաբերական մ'ուղղեց բոլոր դաւառական իշխանութեանց։

—Պ. Հիրշի խնդիրը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնախումբն երէկ ևս Հասան Ֆէհմի փաշայի նախագահութեամբ գումարուելով մինչև իրիկուան ժամը տասն խորհրդակցեցաւ։ Կ'ըսուի թէ յանձնախումբը իւր խորհրդակցութիւններն աւարտած լինելով, վաղն իւր տեղեկագիրը պիտի ներկայէ Մեծ-Եպարքոս Բարէր. Քեամիլ փաշայի։

—Անգլիական դեսպան Սըր Ուիլեամ Հուսդ շաբաթ օրը դեսպանատան թարգման Սըր Ալֆրէտ Սանսիսնի հետ Եըլտըզի կայսերական պալատն երթալով, կայսերական թանդարանին մէջ պահուած մեծարժէք և հաղուագիւտ գրքերն ու թանկագին հնութիւններն աչքէ անցուց։

—Ցունաց նորընտիր Պատրիարք Տ. Դիոնէսիոս Սրբազան երէկ չկրցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալ, և կ'ըսուի թէ ներկայացման արարողութիւնը վաղուան թողուած է։

Ն. Սրբազնութիւնն երէկ իւր ընակութիւնը փոխադրեց հանրածանօթ սեղանաւոր Պ. Ծանէթթօյի տունն Իմադը-գիւղ։

—Զրոյց կը պտըտէր մայրաքաղաքիս մէջ թէ Սերպիոյ պատերազմական գործոց նախարար Հօրվաթովիչ զօրավարի հրաժարման պատճառաւ երկիրը ծանր վիճակ մը ստացեր է։

Մայրաքաղաքիս Սերպական դեսպանատունը այս զրոյցը հաստատող ո և է տեղեկութիւն մը ստացած չէ։

— Փիլիպէէն Մանիթէօրի կը գրեն թէ Պուլկար կառավարութիւնը Նէօլոգոս լրագրին Բումելի և Պուլկարիա մնանելն արգիլեր է։

—Մանիթէօր կը գրէ թէ Սըր Տըրմնընտ Ուօլֆի հետ բանակցութիւնք միւնոյն վիճակի մէջ են։ Բրիտանիոյ քօմիսէրը նոր հրահանգ մը ընդունած չէ։

— Նորագոյն հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ Եթովպական զօրքերը ընդ հրամանատարութեամբ Նէկիւսի, միանալու վրայ են Բաս Ալուլայի զօրաց հետ, Մասօվայի վրայ հաւաքական յարձակում մ'ընելու համար։

— Կիրիտի Վիճան թուրք լրագիրը կը գրէ թէ բնաւ անկարգութիւնք պատահած չեն անդ, և Կայսերական կառավարութիւնը բնաւ դիտաւորութիւն չունի զօրք զրկելու հոն. ապահովութիւն և խաղաղութիւն կատարելապէս կը տիրեն կղզոյն մէջ։

—Վառնա-Ռուսճուքի երկաթուղոյ ընկերութիւնը հաղարաւոր գործաւորներ կը բանեցնէ կուտակեալ ձիւնը բառնալու համար, այսու հանդերձ յուսալի չէ որ Եւրոպական պայուսակները հինգշաբթի առաջ մայրաքաղաքս կարենան հասնիլ։

—Պ. Հիրշի և Կայսերական կառավարութեան մէջ ծագած վէճը քննելու պաշտօն ունեցող Յանձնախումբը շարունակ գումարումներ կընէ ի Բ. Դուռն։ Կիրակի օր ալ գումարում մը տեղի ունեցաւ։

—Զմիւռնիոյ Իտալական դաղթականութեան կողմէ 4 անձինք ընտրուեր են Հռոդոս երթալու և Իտալիոյ դահաժառանգ իշխանին բարի գալուստ մաղթելու համար մարտ ամսոյ մէջ։

— Եգիպտոսի երեւելիներէն Ալի Շէրիֆի աշանարօլիի իշխանին զոյգ մը Արաբական ընտիր նժոյգ նուիրեր է։

—Մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպանուհի Տիկին Նէլիտօֆ Դահիրէ հասնելով, Խիվին արարողապետ Թօմինօ փաշա երկաթուղոյ կայարանը գացեր և յանուն Խիվին բարի գալուստ մաղթեր է։ Դեսպանուհին մի քանի շաբաթ Եգիպտոս պիտի մնայ. մտադիր է եղեր Վերին Եգիպտոս ուղեւորութիւն մը ընելու և անտի Երուսաղէմ երթալու։

—Մանիթէօր իւր մասնաւոր տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ Քաղնօքի կոմսը Սոֆիայի Աւստրիական ներկայացուցչին յանձնարարեր է խնամակալութեան ծանուցանել թէ Պուլկարիա պէտք չէ Աւստրիոյ վստահի եւ թէ Սոֆիայի ներկայ կառավարութիւնը բռնական միջոցներ ի գործ դնել ուզէ։

—Հավասի ուղղեալ հեռագիր մը Բեդրսպուրկէն Վիէննայի

Բոլիթիք Քօրէսբօնտանս լրագրին ուղղեալ կէս պաշտօնական թղթակցութեան մը լովանդակութիւնը հաղորդեց մեզ նախընթաց օր։

Սոյն թղթակցութիւնը Ա.թէնքի ճամբով ստացուած հեռագրերու նայելով, կեղրակացնէ թէ Ֆրանքօ-Գերմանական պատերազմի մը պատահականութիւնը կը պարտաւորէ զՌուսիա զգուշաւոր ընթացք մը բռնելու Ա. բեւելից մէջ, որպէս զի Ֆրանսայի նոր աղէտ մը պատճառելու տեղի չտայ։

—Կ. Պոլսոյ Բէժիի ընկերութեան Կեղր. վարչութիւնն շաբաթական դանդատագրեր կ'ստանայ մաքսանենգութեան ծաւալման վրայ։ Դողութիւնք, յարձակմունք և մաքսանենգութիւնք ամեն օր ի գործ կը դրուին, և որ եւ է աղդու ճնշում մը չլինիր մաքսանենգաց յանդգնութիւնն նուազեցնելու համար, այնպէս որ հողագործք իրաց վիճակէն յուսահատելու վրայ են։

—Զմիւռնիոյ Ռէֆորմ լրագրին խօսքին նայելով, Այրնի կուսակալը Զմիւռնիոյ հիւպատոսաց շրջաբերական մ'ուղղելով, գիշերները փողոցներու հսկողութեան նկատմամբ տրուած որոշումը ծանուցեր է։ Ըստ այս որոշման, ոստիկանութեան տեսուչներն, կէս գիշերն անցնելէն յետոյ, արտօնութիւն ունին խըստութիւն ի գործ դնելու այն անձանց դէմ, որք չեն ուզեր իրենց անունը ու մականունը յայտնել կը ջանան փախչիլ և կամ կուզեն ընդդիմութիւն ընել։ Կուսակալը կը խնդրէ հիւպատոսներէն ծանուցանել իրենց աղգաց, որպէս զի դժուարութիւն չյարուցանեն այն ոստիկանական տեսչաց դէմ որք գիշերները հսկելու պաշտօն ունին։

—Շերայէն եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Ռուսական ընկերութեան խրեալ Զարիֆա շոգենաւն ազատելու համար, Ռուսական ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գլխաւոր գործակատար Պ. Նուկովիչ ազգաքի տեղն հասեր է։ Զարիֆա շոգենաւն ի սկզբան կարծուածեն նուազ խորունկ խրած լինելով, յոյս կայ եղեր որ անվնաս ազատի Պ. Նուկովիչի փորձառութեան շնորհիւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգ. Ժողովը դռնփակ նիստ ըրաւ երէկ Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Մէրեմ-Գուլի Մեծ. Բարութիւն Էֆէնտիի։ 55 երեսփոխանք ներկայ էին, ինչպէս նաեւ Կրօն. և Քաղ. Ժողովոց ոչ երեսփոխան անդամք։

Ատեանը բացուեցաւ ժամը 6ին և վերցաւ ժամը 11ը 20 վայրկեան անցած։

Ժողովին ներկայացուեցան Ազգ. Վարչութեան խառն ժողովոյ կողմէ պատրաստեալ բանաձեւը, Կայս. Պալատան և Ազգ. Պատրիարքարանի միջեւ փոխանակեալ լրոյը պաշտօնական գրութիւնք, Պէշիկթաշի հասարակութեան կողմէ մի հանրագիր և մայրաքաղաքիս 51 թաղուհիներու, Աւագերիցանց և Աթոռակալաց ստորագրութեամբ մի առաջարկ. սակայն այս վերջինը Կրօն. Ժողովին ուղղեալ լինելով, նոյնին դիւանին յանձնուեցաւ ըստ օրինաց։

Բաւական ջերմ վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ որ տեւեց մինչեւ ի ժամ 11։ Լսուեցան Վարչութեան կրկին ժողովոց բացատրութիւններն ի մասին Պէշիկթաշի Ազգային գերեզմանատան խնդրոյն։

Ուր ուրեմն Ազգ. Ժողովը յետ լսելոյ թեր ու դէմ յայտնուած կարծիքները որոշեց խնդիրը վերադարձնել Ազգ. Վարչութեան, յանձնարարելով պահպանել աղգային իրաւունքները և դոհացում տալ Կայսերական բարձր հրամանին։

—

Խառն ժողով պիտի գումարի յառաջիկայ շաբթու ըստ որոշման Ազգ. Ժողովոյ սոյն խնդրոյն հարկ եղած անօրէնութիւնն ընելու համար։

—

Արժանահաւատ և ականատես անձինք տեղեկութիւն կուտան մեզ թէ Մայր եկեղեցւոյ Տ. Սիմոն քահանան Գումրդաբու Պատրիարքարանի մօտ սրճարան մը վարձեր է և իրիկունները մինչեւ ժամ 2 անդ կանցնէ յաճախորդաց դրամները դանձելու համար։

Սոյն դայթակղական դէպքը Կրօն. Ժողովոյ ուշադրութեան կը ներկայանամ։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՎԻՐԱԼԻ ՍԻՐԱԳԱՑ

Եղեսիոյ Առաջնորդ Գեր. Խորէն Եպիսկ. Մխիթարեանի սոյն խմաստասիրական երկն, ուղեւորութեանց պատմութեամբ եւ փիլիսոփայական խորհրդածութեամբք, հետաքրքրաշարժ եւ միանգամայն սրատաշարժ ու ախորժելի գործ մ'է, ամեն մարդու ընթերցանութեան արժանի։ Տպագրուած է Զմիւռնիոյ Տէտէեան տպարանը։ Գինն է 8 ղրշ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—

ՕՍՄ. ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց.....	14	31
Այս առաւօտ բացուեցաւ.	14	34

—o—

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Այս առաւօտ	41	4

—o—

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԲ

Թրամուէյ.....ֆր.	280	
Բումէլիի երկաթուղի... »	32	25

—o—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի.... ղրշ...	100	
20 Ֆրանքնոց.....»....	87	32
Անգլիական ոսկի....»....	111	
Բօլ Իմբէրիալ.....»....	90	24
Ֆրիմից .....»....	51	50
Բուպլի թղթադրամ »....	9	92
» արծաթ.....»....	80	10
Ֆիորին .....»....	—	—
Մէճիտարծ. (տարբ.) »....	107	1
Վեցնոց .....»....	102	
Հինգնոց .....»....	102	
Մէթալիք .....»....	99	10
Քառորդ	106	20
Մանր մէճիտ.....»....	104	25
Թասվիյէ .....»....	19	35

ԷԹՄԷՖՃԻ ԽԱԹՈՒՆ

Թօլպեան էֆէնտիի թարգմանած սոյն ընտիր եւ գեղեցիկ վիպասանութեան չորրորդ հատորն ալ հրատարակուեցաւ եւ կը ծախուի ի դին 15 ղրշի։

5րդ հատորն ալ ի մօտոյ պիտի հրատարակուի։

խօսելէ կը վախնար։ Ժիկու ստիպուեցաւ ուժեղ եւ զօրաւոր ձեռքովն վեր վերցնելու զնա որ անշարժ կը մնար սենեկին ամենահեռաւոր անկիւններէն միոյն մէջ։ Եւ սակայն տօքթէօրը հանդարտած էր. իր ուժգին շարժումները զինքը տրկարացուցած էին, ինքզինքը պարտեալ զդաց. պաղ քրտինք մը հոսեցաւ այտերէն ի վար, տժգունեցան իւր դիմագծերն և ինկաւ այնպիսի վիճակի մը մէջ որ աւելի մահուան կը նմանէր քան կենաց։ Ժիկու առիթ գտած էր իւր վերարկուն փոխելու և կը պատրաստուէր դուրս ելնել օդուտ քաղելով սենեկին մէջ տիրող խառվութենէ... Բայց տիկին Ժիկու աչքին ծայրովն կը դիտէր զնա և դրան քով հասած պահուն, ուժգին կերպիւ մը թեւէն բռնեց։

—Ո՞ւր կերթաս, ըսաւ նմա խրոխտ և դրեթէ սպառնական ձայնով մը։

—Բայց... թոթովեց Ժիկու։

—Զե՞ս ուզեր ինձ խմացնել։

—Կ'երթամ։

—Պատճա՞ռն... դիտեմ։

—Դո՞ւ....

—Մտիկ ըրէ', ամեն ինչ դուայ, ի զուր պիտի չանաս զիս խաբել։ Զարնողը դու էիր։

—Սխա՛լ...

—Երրորդ անգամն է որ հոս կու գաս արիւնաներկ վերարկուով, և պէտք է որ վերջանայ այս, կը հասկընա՞ս.

—Եթէ չուզե՞մ ես։

—Միշտ միեւնոյն աղմուկը, ըսաւ յանիժամ... Երէկուան նման... այս դիշերուան նման... այսառաւօտեան նման...։

Հարուածք աւելի ուժգին կերպիւ հնչեցին։

—Ամեն մէկ վայրկենին աղմուկը կը մերձենայ։ Այժմ տեսակ մը սոսկում կ'առթէ ինձ։

Դրան կողմը գնաց։ Վայրկեան մը սեամին վրայ կանգ առաւ, ճամբուն վրայ նայելով թէ Քառուժ կուգայ, բայց ոչինչ տեսաւ.

—Զեկաւ, դոչեց, ի՞նչ ընելու է...։

Կը մնէր, և ներս մտաւ դուռը կիսաբաց թողլով։ Կանթեղը աղօտ լոյս մը միայն կ'արձակէր, և որովհետեւ իր վախը տակաւին չէր անցած, դուրսէն մարդու մը քայլերուն աղմուկը լսեց։

—Վերջապէս, դոչեց ուրախութեամբ, նոյն ինքն է.... և դէպ առաջ վազեց։

Բայց նոյն վայրկենին դուռը կը բացուէր և մէկը ներս կը մտնէր։ Սոսկման ճիչ մ'արձակեց։ Օրթալն էր։ Սոսկմամբ յետս ընկրկեցաւ երբ տեսաւ յետոյ զԺիկուն։ Օգնութիւն կոչելու դաղափարն ունեցաւ, բայց Օրթալ ներս մտած էր և իր կողմը կը յառաջանար։

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ

Մ. Կ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ՄԷՐՃԱՆ ՁԱՐԸԸ ՐԻՒՇՏԻ ԷՖԷՆՏԻ ԽԱՆԻ ԿԻՑ

ՀԱՅԵՐԷՆ, ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ԴԱՂԴԻԵՐԷՆ, ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ԻՏԱԼԵՐԷՆ, ԳՈՒՆԱՐԷՆ, ՀՐԷԷՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՑ.

Գիրք. Տետրակ. Նամակ. Աղդ. Նամակաց հասցեներ. Այցելատոմսք. Վաճառականական նմոյշք. (Ֆաթուրա) Հարսանեկան նամակներ. ինչպէս մահազդեր. Ընկերութեանց վերաբերեալ հաշուեցուցակք. Կպնոնագիրք և տոմսակք վերոյիշեալ լեզուներով կը տպագրուին։

Սոյն տպագրատունը որ ութ տարիներէ 'ի վեր ամենայն կանոնաւորութեամբ կը շարունակուի, ուր այս անդամ վերոյիշեալ բոլոր լեզուաց տառերը նորոգ պատրաստուած են՝ ըստ առաջնոյն պիտի գոհացնէ իրեն դիմող յաճախորդները։

Գաւառներէ եկած բոլոր յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ կը կատարուին նոյն իսկ յատուկ թղթատարի ձեռամբ։

Վերոյիշեալ լեզուաց թարգմանութեան եւ կանոնաւորութեանը մասին տպագրատունս դիւրութիւններ պիտի ընծայէ։

ԳԻՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ ԵՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԵՐԿՐԱՁԱՓՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց
Վահան Ս. Հազարապետեան
Հետեւողութեամբ
Ժ. Տալսէմի

Սոյն դասագիրքն, որ հանրածանօթ չափագիտաց կողմէ գնահատուած է, ցարդ հրատարակուած երկրաչափութեանց վրայ մեծ առաւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահմանաց ճշդութեամբ այլ եւ արուեստական բառերու ընտրութեամբ։

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան գրատուն Զագմագճըլար-եօղուշ թիւ 56.

Գին 8 դահեկան։

ԽԱՌՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց.— Կիրակոս Ս. Ղազանճեան

Կը ծախուի 6 ղրշ.ի ամեն հայ դրավաճառաց քով։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՄԵՐ

Հայ վարժիչք եւ Կրթարանք
ի Կ. Պոլիս

Գրեց.— Յ. ՈՍԿԱՆ

Կը ծախուի ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի 5 դահեկան։

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս Թահմիզ էօճիւ փողոց թիւ 56 ճիշ, դեմ առ դէմ ադբիւրին

(Հաստատեալ 1 օգոստոս 1883)

—

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի նըպաստեղէի վերաբերեալ ամեն տեսակ ընտիր ապրանք՝ փոքր թէ մեծ քանակութեամբ, «ոչ-առ գնով» և թէ երաշխաւորեալ վաճարմունք կանխիկ են։

Մեր Տեսակներս

ԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍԻ

Լաւագոյն քառաձօնի վրայ ամէն լեզուաւ կը պատրաստուի գին 100 հատը 10 դահեկ. պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն Գ. Պաղտասարեան տպարան, Յակոբեան խան 13 Կ. Պոլիս.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Ը

ՏՕՔԹԷՕՐ ԲԱԼԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թողուցինք մեր պատմութիւնը այն վիճակին մէջ յորում Ժիկու սենեակն մնած էր խորշոմեալ դիմօք և հերարձակ։

Ժիկու ոտտում մ'ընելով աղջկանը վրայ յարձակած, և իր ուժեղ բազուկներովն զայն բռնելով, մէկ կողմը ձգած էր։

—Թշուառակա՛ն, ըսաւ յայնժամ բարկութեամբ լ՞նչ ըրիր։ Պատասխանէ՛, լ՞նչ անցաւ։

Ինք տակաւին կը խօսէր, երբ մարդ մը, մլորուն աչօք, ձեռքերը տարածելով, խառն ի խուռն հանդերձիւք, արիւնաթաթախ վիճակի մէջ եկաւ դրան կրթնեցաւ։ Ժիկուի հարցման պատասխանն էր։ Ժամանակ ունեցաւ միայն վերաւորեալը իր բաղկացը մէջ առնելու, և ընդ քարշ ածելու զայն մինչեւ անկողինն ուր պառկեցուց։

Եւ սակայն տեսնելով սենեկին մէջ մնող օտարականը, յիմար կինը ճիչ մ'արձակեց և մօտեցաւ։ Դժբաղդն մերթ կը վերստանար իր բանականութիւնը։ Դիտեց զվիրաւորեալն վայրենի անյուսութեամբ մը, երկու ձեռքերն ճակտին տարաւ իբր թէ ուղեց մտածում մը միտքը բերել։

—Նոյն ի՛նքն, Ժո՛րժն։ Ըսաւ հառաչանօք և եղունգներն մսին մէջ ընկղմելով։

Ցիմար կինը մօտեցաւ, մի քանի երկվայրկեան դիտեց զնա, ինք եւս ի ծունր իջաւ և գլուխը իւր պատառուն հանդերձներուն մէջ ծածկեց։

—Ո՛հ, Անիծեա՛լ.... անիծեալ ե՛մ... թոթովեց արտասուելով յորդահոս։ Ատուած բնա՛ւ ներում չպիտի շնորհէ ինձ։

Բնա՛ւ։

Վիրաւորեալը տակաւ առ տակաւ խելքը գլուխը կը ժողվէր։ Առաջին անդամ լինելով, կ'սկսէր հասկնալ իւր վիճակին ծանրութիւնը, և իւր աչերն հաղիւ բացուած կը թափառէին սենեկին ամէն կողմը։

Զինքը շրջապատող առարկաներն ի մօտոյ ճանչնալու համար երբ ակնարկներն աստ և անդ կը սեւեռէր, նշմարեց յանկարծ իր քով յիմար կինը և սոսկման շարժմամբ մը ոտք ելաւ։

—Ո՞վ է այդ կինը, դոչեց։ Թո՛ղ հեռանայ, թող մեկնի... Ո՛հ, թշուառակա՛ն, դիս իւր քով կը կանչէր սպաննելու համար։

Ժիկու ուժգին կերպիւ յիմարը վանեց, ցուցընելով նմա խրոխտ շարժմամբ մը սենեկին անկիւնը,

—Հո՛ս կեցէ՛ք, ըսաւ, հո՛ս։ չէ՞ք տեսներ, չարիք միայն կընէք այս երիտասարդին։

Բայց յիմար կինը անկարող էր շարժելու, վիրաւորելոյն խօսքերն ղինքն ընկճած էին։ կինը չէր համարձակեր իրեն նայիլ։ ոտք ելնել և ինքնին